

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT**

TRẦN THỊ NGỌC

**VĂN HÓA PHÁP LUẬT
CỦA LUẬT SƯ Ở VIỆT NAM**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI - 2015

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT

TRẦN THỊ NGỌC

VĂN HÓA PHÁP LUẬT
CỦA LUẬT SƯ Ở VIỆT NAM

Chuyên ngành: Lý luận và lịch sử nhà nước và pháp luật
Mã số: 60 38 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

Cán bộ hướng dẫn khoa học: GS. TS. HOÀNG THỊ KIM QUẾ

HÀ NỘI - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận văn là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nêu trong Luận văn chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các số liệu, ví dụ và trích dẫn trong Luận văn đảm bảo tính chính xác, tin cậy và trung thực. Tôi đã hoàn thành tất cả các môn học và đã thanh toán tất cả các nghĩa vụ tài chính theo quy định của Khoa Luật Đại học Quốc gia Hà Nội.

Vậy tôi viết Lời cam đoan này đề nghị Khoa Luật xem xét để tôi có thể bảo vệ Luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

NGƯỜI CAM ĐOAN

Trần Thị Ngọc

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa

Lời cam đoan

Mục lục

Danh mục các từ viết tắt

MỞ ĐẦU 1

**Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ VĂN HÓA PHÁP LUẬT CỦA
LUẬT SƯ ..... Error! Bookmark not defined.**

**1.1. Khái niệm Văn hóa, Văn hóa pháp luật và các thành tố của
Văn hóa pháp luật ..... Error! Bookmark not defined.**

1.1.1. Khái niệm Văn hóa..... Error! Bookmark not defined.

1.1.2. Khái niệm văn hóa pháp luật..... Error! Bookmark not defined.

1.1.3. Các thành tố của văn hóa pháp luật ... Error! Bookmark not defined.

1.2. Các cấp độ và phân loại văn hóa pháp luậtError! Bookmark not defined.

1.2.1. Các cấp độ văn hóa pháp luật..... Error! Bookmark not defined.

1.2.2. Phân loại văn hóa pháp luật ..... Error! Bookmark not defined.

1.3. Chức năng, đặc điểm của văn hóa pháp luậtError! Bookmark not defined.

1.3.1. Chức năng của văn hóa pháp luật ..... Error! Bookmark not defined.

1.3.2. Đặc điểm của văn hóa pháp luật ..... Error! Bookmark not defined.

1.4. Văn hóa pháp luật của Luật sư..... Error! Bookmark not defined.

1.4.1. Khái niệm Luật sư..... Error! Bookmark not defined.

1.4.2. Khái niệm văn hóa pháp luật của Luật sưError! Bookmark not defined.

1.4.3. Đặc trưng văn hóa pháp luật của Luật sưError! Bookmark not defined.

1.4.4. Các thành tố của văn hóa pháp luật của Luật sưError! Bookmark not defined.

**1.5. Ý nghĩa văn hóa pháp luật của Luật sư trong hoạt động hành
nghề Luật sư ..... Error! Bookmark not defined.**

1.6. Những yếu tố tác động đến văn hóa pháp luật của Luật sưError! Bookmark

**1.7. So sánh văn hóa pháp luật của Luật sư với văn hóa pháp luật
của Thẩm phán, Kiểm sát viên ..... Error! Bookmark not defined.**

Kết luận chương 1 ..... Error! Bookmark not defined.

Chương 2: THỰC TRẠNG VĂN HÓA PHÁP LUẬT CỦA LUẬT SƯ Ở VIỆT NAM.....Error! Bookmark not defined.

- 2.1. Tình hình văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt NamError! Bookmark not**
- 2.2. Thực trạng các giá trị vật thể văn hóa pháp luật của Luật sư
trong hoạt động hành nghề .....Error! Bookmark not defined.**
  - 2.2.1. Hệ thống pháp luật về Luật sư và những quy định về đạo đức và
ứng xử nghề nghiệp Luật sư Việt NamError! Bookmark not defined.
  - 2.2.2. Cách thức tổ chức một tổ chức hành nghề Luật sưError! Bookmark not defined.
  - 2.2.3. Trang phục Luật sư .....Error! Bookmark not defined.
- 2.3. Thực trạng các giá trị phi vật thể văn hóa pháp luật của
Luật sư trong hoạt động hành nghềError! Bookmark not defined.**
- 2.4. Thực trạng văn hóa pháp luật của Luật sư ở một số quốc giaError! Bookma**
- Kết luận chương 2 .....Error! Bookmark not defined.**

Chương 3: QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG VĂN HÓA PHÁP LUẬT CỦA LUẬT SƯ Ở NƯỚC TƯ HIỆN NAYError! Bookmark n

- 3.1. Quan điểm xây dựng văn hóa pháp luật của Luật sưError! Bookmark not d**
  - 3.1.1. Yêu cầu cải cách tư pháp .....Error! Bookmark not defined.
  - 3.1.2. Yêu cầu thực tiễn hành nghề Luật sư.Error! Bookmark not defined.
  - 3.1.3. Yêu cầu hội nhập quốc tế.....Error! Bookmark not defined.
- 3.2. Những giải pháp cơ bản xây dựng Văn hóa pháp luật của
Luật sư.....Error! Bookmark not defined.**
  - 3.2.1. Hoàn thiện hệ thống pháp luật về Luật sư và hành nghề luật sưError! Bookmark n
  - 3.2.2. Xây dựng ý thức pháp luật, ý thức đạo đức cho Luật sưError! Bookmark not d
  - 3.2.3. Xây dựng bản lĩnh nghề nghiệp Luật sư trong việc bảo vệ công
lý, bảo vệ quyền con người, quyền công dânError! Bookmark not defined.
  - 3.2.4. Giáo dục ý thức chính trị, tư tưởng cho Luật sưError! Bookmark not defined.
  - 3.2.5. Một số giải pháp cụ thể khác .....Error! Bookmark not defined.

Kết luận chương 3 .....Error! Bookmark not defined.

KẾT LUẬN .....Error! Bookmark not defined.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO..... 4

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BLHS:	Bộ luật hình sự
BLTTHS:	Bộ luật Tố tụng Hình sự
CHXHCN:	Cộng hòa xã hội chủ nghĩa
ĐTV:	Điều tra viên
XHCN:	Xã hội chủ nghĩa

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu

Nghề Luật sư ở Việt Nam hiện nay đang dần khẳng định vị trí quan trọng đặc biệt của mình đối với việc xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, đặc biệt trong điều kiện thực hiện cải cách tư pháp, đổi mới và hội nhập quốc tế ở nước ta hiện nay. Nghề Luật sư là nghề góp phần duy trì công lý, bảo vệ pháp luật và bảo vệ quyền và lợi ích của cá nhân, tổ chức. Do đó đòi hỏi Luật sư phải có trình độ chuyên môn cao cũng như văn hoá pháp luật và đạo đức nghề nghiệp trong sáng. Văn hoá pháp luật của Luật sư là tổng thể các yếu tố từ nhận thức sâu sắc về bản chất hoạt động của Luật sư, vai trò, vị trí của Luật sư trong hệ thống tư pháp, tác động đến sự phát triển của xã hội, cùng toàn bộ các giá trị có được từ sự tích lũy các thành tựu trong quá trình xây dựng pháp luật về Luật sư và hành nghề Luật sư, cơ chế thực thi và mô hình tổ tụng nhằm tăng cường quản lý về mặt nhà nước kết hợp với việc nâng cao năng lực tự quản của tổ chức hành nghề và tổ chức xã hội- nghề nghiệp Luật sư. Từ đó hình thành quan niệm đúng đắn và thái độ tuân thủ pháp luật, Quy tắc Đạo đức và Ứng xử nghề nghiệp Luật sư, là tấm gương phản chiếu các giá trị dân chủ của sự phát triển xã hội và tư tưởng nhân nghĩa vì con người. Văn hoá pháp luật của Luật sư là nấc thang phản ánh phẩm giá và uy tín của mỗi Luật sư, không phải do ai ban cho hoặc sẵn có, mà là kết quả của quá trình tu dưỡng bền bỉ, được tích lũy bằng tri thức, các kỹ năng hành nghề và hành vi đạo đức của bản thân Luật sư.

Văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt Nam hiện nay đang tồn tại một lỗ hổng lớn, không chỉ bởi thiếu tính chuyên nghiệp, mà còn do gốc rễ nằm trong quan niệm chưa đúng về chức năng xã hội của Luật sư, một số Luật sư còn nặng chạy theo dịch vụ, xa rời các chuẩn mực pháp lý, đạo đức và kỷ luật

ngành nghiệp... Thậm chí, đã xảy ra một số trường hợp có một số Luật sư vi phạm pháp luật, bị khởi tố về mặt hình sự do hành vi lừa đảo, lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản công dân, pháp nhân, làm ảnh hưởng đến uy tín, danh dự và vị trí của người Luật sư trong xã hội.

Chủ trương và đường lối của Đảng và Nhà nước ta xây dựng đội ngũ Luật sư thể hiện trong Nghị quyết 08/NQ-TW của Bộ Chính trị ban hành với mục tiêu để đánh giá những mặt được và chưa được, tích cực và hạn chế về quan điểm bào chữa, kiến thức pháp luật, kỹ năng tham gia tranh tụng, phong cách, văn hoá ứng xử của Luật sư.. Nghị quyết số 49/NQ-TW về Chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020 đã đề ra nhiệm vụ "đào tạo, phát triển đội ngũ Luật sư đủ về số lượng, có phẩm chất chính trị, đạo đức, có trình độ chuyên môn". Đặc biệt, triển khai Quyết định 123/QĐ-TTg ngày 18 tháng 01 năm 2010 phê duyệt Đề án phát triển đội ngũ Luật sư phục vụ hội nhập kinh tế quốc tế từ năm 2012 đến năm 2020:

Xây dựng đội ngũ Luật sư giỏi về chuyên môn, nghiệp vụ, am hiểu luật pháp và tập quán thương mại quốc tế, thông thạo tiếng Anh, thành thạo về kỹ năng hành nghề Luật sư quốc tế, có đủ khả năng tư vấn các vấn đề liên quan đến hội nhập kinh tế quốc tế cho các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp trong xã hội, trong đó có các cơ quan của Chính phủ, Ủy ban nhân dân một số tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các tập đoàn kinh tế của Nhà nước [3].

Trước yêu cầu rất cần thiết và có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với sự tiến bộ xã hội. Việc nghiên cứu và xây dựng văn hoá pháp luật của Luật sư đã và đang đặt ra hàng loạt nhiệm vụ hết sức cấp thiết nhằm xây dựng, củng cố và hoàn thiện các chân giá trị Luật sư đáp ứng đòi hỏi của cải cách tư pháp và bảo vệ quyền con người.

Vì những lý do trên, tôi chọn đề tài ***“Văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt Nam”*** để thực hiện luận văn thạc sỹ của mình.

2. Mục đích, ý nghĩa nghiên cứu

Mục đích nghiên cứu của đề tài là làm sáng tỏ cơ sở lý luận và thực tiễn vấn đề văn hóa pháp luật của Luật sư. Trên cơ sở đó đưa ra các giải pháp nhằm xây dựng, củng cố và phát huy các giá trị vật chất, tinh thần của văn hóa pháp luật của Luật sư ở nước ta.

Luận văn có giá trị tham khảo cho việc hoạch định chính sách và pháp luật về Luật sư; có thể làm tài liệu nghiên cứu khoa học, tài liệu giảng dạy và học tập trong các nhà trường...

3. Tình hình nghiên cứu

Trên thế giới, nghề Luật sư và văn hóa pháp luật của Luật sư xuất hiện từ lâu đời, được trình bày thông qua các công trình nghiên cứu, tác phẩm khoa học ...khác nhau, dưới nhiều góc độ cũng như phương pháp và cách thức tiếp cận khác nhau và đều nằm chung trong kho tàng lý luận của loài người về văn hóa pháp luật, văn hóa pháp luật của Luật sư...

Ở Việt Nam, nghề Luật sư xuất hiện khá muộn nhưng vai trò, vị thế của Luật sư đang dần được xã hội công nhận và tôn vinh. Vì vậy, trong những năm gần đây có rất nhiều học giả và nhiều bài viết, công trình nghiên cứu về Luật sư và nghề Luật sư rất đa dạng và phong phú, đặc biệt là nghiên cứu về Văn hóa pháp luật và đạo đức nghề nghiệp của Luật sư. Hình thức, đề tài và cấp độ nghiên cứu cũng ngày càng đa dạng, phong phú. Thông qua những Tạp chí chuyên ngành như: Nghiên cứu lập pháp, Luật học, Dân chủ và pháp luật, Nhà nước và pháp luật... các tác giả đã bày tỏ quan điểm cá nhân của mình xung quanh khái niệm, vai trò, và những biện pháp nâng cao vấn đề văn hóa pháp luật. Cụ thể như sau:

- Văn hóa pháp luật (Cấp bộ) - Viện khoa học pháp lý, Bộ Tư pháp;
- Văn hóa pháp luật - Khoa Luật, Đại học quốc gia;
- Tư pháp trong nhà nước pháp quyền – Giáo sư Tiến sỹ Nguyễn Đăng Dung, NXB Đại học quốc gia...

Đề tài Văn hóa pháp luật cũng được nghiên cứu trong nhiều công trình khác được công bố trên một số Tạp chí chuyên ngành luật, luận văn, luận án, khóa luận tốt nghiệp nghiên cứu. Tuy nhiên, trong những năm gần đây, chưa có tác giả nào nghiên cứu về “Văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt Nam” được trình bày dưới dạng luận văn thạc sỹ, nghiên cứu sinh.

Luận văn sẽ hệ thống được cơ sở lý luận Văn hóa pháp luật của Luật sư; nêu lên thực trạng Văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt Nam hiện nay và so sánh với một số quốc gia trên thế giới; đưa ra được một số giải pháp nhằm hoàn thiện các giá trị văn hóa pháp luật của Luật sư đậm tính dân tộc Việt Nam.

4. Đối tượng, mục tiêu và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu trong đề tài là nghiên cứu về các yếu tố, thành tố; các nội dung của văn hóa pháp luật, văn hóa pháp luật của Luật sư và các quan hệ ứng xử của Luật sư trong hoạt động nghề nghiệp...

Mục tiêu nghiên cứu là thông qua việc hệ thống lý luận và phân tích thực tiễn văn hoá pháp luật của Luật sư trong hoạt động nghề nghiệp nhằm đưa ra giải pháp xây dựng và phát triển các giá trị văn hoá của Luật sư trong hoạt động hành nghề. Góp phần cải cách, hoàn thiện nền tư pháp trong sạch vững mạnh, với nét văn hoá đặc trưng của Luật sư Việt Nam văn minh, đậm đà bản sắc dân tộc.

Phạm vi nghiên cứu của đề tài là tập trung nghiên cứu những nội dung sau:

- Luận văn đưa ra khái niệm văn hóa, văn hóa pháp luật, văn hóa pháp luật của Luật sư, những yếu tố tác động đến văn hóa pháp luật của Luật sư; ý nghĩa, cơ sở hình thành và những biểu hiện văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt Nam;
- Thực trạng văn hóa pháp luật của Luật sư ở Việt Nam;
- Giải pháp xây dựng văn hóa pháp luật đặc trưng của Luật sư ở Việt Nam.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban chấp hành Trung ương Đảng (1996), *Nghị quyết Hội nghị lần thứ hai của Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa VIII về Giáo dục đào tạo và Khoa học công nghệ*, Hà Nội.
2. Bộ chính trị (2002), *Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 02/01/2002 về một số nhiệm vụ trọng tâm công tác tư pháp trong thời gian tới*, Hà Nội.
3. Bộ Chính trị (2005), *Nghị quyết số 49-NQ/TW ngày 02/6/2005 về chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020*, Hà Nội.
4. Chính phủ (2005), *Nghị quyết số 14/2005/NQ-CP về đổi mới cơ bản và toàn diện giáo dục đại học Việt Nam giai đoạn 2006 – 2020*, Hà Nội.
5. Đảng Cộng sản Việt nam (1998), *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương khoá VIII*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Sdd, tr.172 – 173.
7. Hồ Chí Minh (1995), *Toàn tập*, tập 1, 2, 3, (xuất bản lần thứ 2), Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
8. Hội đồng Nhà nước (1987), *Pháp lệnh Tổ chức Luật sư*, Hà Nội.
9. Nguyễn Thị Hồi (2008), “Ý thức pháp luật và văn hóa pháp luật”, *Tạp chí Dân chủ và pháp luật*, (2), Hà Nội.
10. Vũ Khiêu (1996), *Bàn về văn hiến Việt nam*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
11. Liên đoàn Luật sư Việt Nam (2009), *Điều lệ Liên đoàn Luật sư Việt Nam*.
12. Liên đoàn Luật sư Việt Nam (2011), *Nghị quyết số 12/NQ-HĐLSTQ ngày 27/2/2011 của Hội đồng Luật sư toàn quốc về Trang phục Luật sư khi tham gia phiên tòa*.
13. Liên đoàn Luật sư Việt Nam (2011), *Quy tắc Đạo đức và ứng xử nghề nghiệp Luật sư*.
14. Liên đoàn Luật sư Việt Nam (2014), *Báo cáo tổng kết công tác nhiệm kỳ*

I (2009 – 2014) và phương hướng nhiệm vụ công tác của nhiệm kỳ II (2014-2018).

15. Phạm Duy Nghĩa (2008), “Góp phần tìm hiểu văn hóa pháp luật”, *Tạp chí Khoa học – Đại học Quốc gia Hà Nội*, (24).
16. Hoàng Thị Kim Quế (2004), “Văn hóa pháp lý – dòng riêng giữa nguồn chung của văn hóa dân tộc Việt Nam”, *Dân chủ và Pháp luật*, (10), tr.5-9.
17. Hoàng Thị Kim Quế (chủ biên) (2007), *Giáo trình lý luận chung về nhà nước và pháp luật*, Nxb Đại học quốc gia Hà Nội.
18. Hoàng Thị Kim Quế, Ngô Huy Cương (đồng chủ biên) (2011), *Văn hóa pháp luật – Những vấn đề lý luận cơ bản và ứng dụng chuyên ngành*, Nxb Đại học quốc gia Hà Nội.
19. Quốc hội (1988), *Bộ luật tố tụng hình sự*, Hà Nội.
20. Quốc hội (1992), *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*, Hà Nội.
21. Quốc hội (1999), *Bộ luật Hình sự*, Hà Nội.
22. Quốc hội (2003), *Bộ luật tố tụng hình sự*, Hà Nội.
23. Quốc hội (2006), *Luật Luật sư*, Hà Nội.
24. Quốc hội (2012), *Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Luật sư*, Hà Nội.
25. Lê Minh Tâm (1998), “Vấn đề văn hóa pháp luật ở nước ta trong giai đoạn hiện nay”, *Tạp chí Luật học*, (5), tr.17-24.
26. Ủy ban quốc gia về thập kỷ phát triển văn hóa (1992), *Thập kỷ thế giới phát triển văn hóa*, Bộ văn hóa thông tin, Hà Nội.
27. Ủy ban thường vụ Quốc hội (2001), *Pháp lệnh Luật sư*, Hà Nội.
28. Ủy ban Thường vụ Quốc hội (2007), *Nghị quyết 48-NQ/TW số 900/UBTVQH11 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội ngày 21/3/2007*, Hà Nội.
29. Viện ngôn ngữ học (1997), *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng.
30. Viện Ngôn ngữ học (2002), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng và Trung

tâm Từ điển học.

Trang Web

31. http://www.tand.hochiminhcity.gov.vn/web/guest/89;jsessionid=7BCF4998C03E791363A9E8E8A33B8070?p_p_id=EXT_ARTICLEVIEW&p_p_lifecycle=0&_EXT_ARTICLEVIEW_groupId=10217&_EXT_ARTICLEVIEW_articleId=33672&_EXT_ARTICLEVIEW_version=1.0.
32. <http://luatminhkhue.vn/luat-su/dau-manh-xay-dung-doi-ngu-luat-su-phuc-vu-thoi-khi-phat-trien-moi-cua-dat-nuoc.aspx>.
33. <http://vietbao.vn/An-ninh-Phap-luat/TP-HCM-ky-luat-3-luat-su/11014538/218/>.